

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Den var for tyk, fru Anne Birgitte Lundholt. I de 10 år, den borgerlige regering sad ved magten, modtog man i hvert fald 7 meget kritiske rapporter, men jeg kan forstå på det, fru Anne Birgitte Lundholt sagde heroppefra, at hun ikke har læst nogen af dem.

I 1985, 1986, 1987, 1988, 1989 og 1990 blinke alle lamperne, og desuden sendte Rigsombudsmanden et ukendt antal indberetninger. Jeg står her med en indberetning, som er sendt til daværende statsminister Poul Schlüter, hvori man skriver på side 2, at med hensyn til lånene og garantiene til fiskerfartøjerne deroppe, som nu har kostet landskassen tredifrede millionbeløb osv., er lovhjæmmelen formentlig ikke til stede, og det vil koste landskassen milliarder af kroner.

På side 3 i beretningen skriver man om økonomien, og her kan man læse, at det nu er lykkedes landsstyret at opnå det ønskede udlånslån på 110 mio. DM, svarende til ca. 420 mio. kr. Lånoptagelsen viste sig noget vanskeligere end ventet, idet man i første runde kun kunne opnå tilsagn om et lån på 50 mio. DM, og de resterende 60 mio. DM blev efter udbud overtaget af 23 eller 24 banker. Lånet, der forrentedes med 0,9 pct. årligt, havde kun en løbetid på 3 år, og som vilkår aftaltes i øvrigt, at de statsretlige forhold mellem Færøerne og Danmark ikke måtte ændres i lånets løbetid.

Det vil sige, at man pantsatte et fremtidigt dansk bloktilskud, og det skred man ikke ind over for. Ikke en gang dét skred man ind over for!

Atli Dam (S):

Jeg har ved flere lejligheder udtrykt min anerkendelse af den positive holdning, som det store flertal af Folketingets medlemmer har haft til at bidrage til en opretning af Færøernes økonomi, såvel som de to regeringers vilje til at medvirke.

Statsministeren har givet en meget fyldig redegørelse i dag. Langt hen ad vejen kan man godtage, at den dækker en væsentlig del af billedet af, hvad der er foregået, og hvordan situationen er for øjeblikket.

Men som statsministeren også siger, er det ikke muligt at give en altomfattende og detaljeret beskrivelse af den økonomiske situation på

Færøerne, og derfor vil der naturligvis være forskelle i overbevisningen om, hvilke faktorer der har haft den væsentligste del af ansvaret for udviklingen, og hvad der specielt bør lægges vægt på i genopretningen.

Personlig har jeg som en væsentlig årsag peget på den manglende politiske og administrative mulighed for at koordinere den politik, som hjemmestyret havde kompetence over, og så finanssektorens fuldstændige frihed til at føre en modgående politik med hensyn til gældssætning og det at kunne spekulere imod det offentlige.

Det er rigtigt påpeget, at der fra det udvalg, der benævnes Statsministeriets Rådgivende Udvalg, er udsendt højere og højere faresignaler fra fløjten. Men det totale fravær af beskrivelser af finanssektorens rolle og de risici, der måtte bestå for en kollaps i denne, svækkede i høj grad værdien af advarslerne.

Det samme gælder det totale fravær af omtale af et håbløst markedsføringsapparat.

Sådan kunne man fortsætte i et forsøg på at fordele skyld og ansvar for udviklingen – rent bortset fra det, som statsministeren også påpegede i overvældende grad er kommet udefra, f.eks. faldet på 25 pct. i produktionsværdi. Men det fører jo ingen vegne, og det er mere alvorligt og livsnødvendigt, at udviklingen fremover nu grundes på rigtige valg af midler og veje.

Her har jeg adskillige gange påpeget, at det er utvivlsomt, at de yderst rigoristiske betingelser, regeringen har knyttet til långivningen og refinansieringen og ikke mindst den betænkelige uddeling af kompetence til et fåtal af mennesker uden for systemet, uden for Færøerne, har bevirket, at vi for det første har fået et monopolforetagende, der sidder på de fleste af ressourcerne i forarbejningsindustrien, for det andet kan få en monopolisering af selve fiskeriet, således at fællesejet til naturressourcerne ophæves, og for det tredje har valgt en vej ud af forpligtelsen til at opretholde et finansielt system, der i for høj grad fritager selve finanssektoren for naturlige byrder og i for høj grad lægger dem på den almindelige skatteborger.

Nu, hvor vi allerede hænger ud over afgrunden, er det overmåde vigtigt ikke at vælge forkert.

Med hensyn til det første punkt, jeg nævnte, er jeg bange for, at tilstanden forværres af mo-